

SFÂNTUL MASLU – „TAINA SĂNĂTĂȚII“

Taina vieții, față în față cu provocările suferinței, ale bolii și ale morții ne preocupă și ne provoacă, adesea, prin multiple maniere de abordare, dar și prin nenumărate stări de tensiune interioară, până la identificarea soluției – singura cu șanse de reușită, reprezentată de speranța în ajutorul, în prezența și în iubirea vindecătoare ale lui Dumnezeu.

Dacă un mare om a spus că în sala de anestezie nu există necredincioși și atei, tot mai mulți mărturisitori ai darului sfânt al „Tainei vindecării“¹ ne arată astăzi „autentice intervenții de Sus, atunci când aici, jos, nu mai este, aparent, nicio șansă“².

Între Taina vieții și disperarea întâlnită în viețuirea plină de suferințe sufletești și omenești se produc multe și interesante mutații, menite a ne problematiza și a ne convinge că nu mai putem să ne reducem la simple cazuri ale hazardului ori ale purei întâmplări.

Tocmai când, prin neatenție ne prăbușim în adâncul suferinței și al disperării, la care suntem tot mai frecvent și tot mai mult expuși, apare scânteia luminoasă a unei noi șanse de vindecare: „Omul care simte greutatea păcatului (bolii) [căci boala este întotdeauna efectul palpabil al păcatului – s.n.], care gustă amărăciunea vieții îndepărtate de Dumnezeu, care înțelege dimensiunile tragice ale înstrăinării firii umane, prin cădere și prin îndepărtare de Dumnezeu se întristează..., dar identifică drumul care așează existența umană alături de Dumnezeu, Izvorul vieții celei adevărate, al comuniunii inefabile, al harului și al bucuriei“³.

Am amintit acest pasaj ca pe o provocare la îndemâna fiecăruia dintre noi, cei ce ne analizăm viața, mai întâi spiritual, spre a găsi cauzele bolii în

1. Vezi pr. David G. Bissias, *Sfântul Maslu – Taina vindecării*, Editura Doxologia, Iași, 2002.

2. Vezi volumul dr. Radu Țincu, *Vindecarea omului bolnav*, Sibiu, 2011.

3. Mitropolit Simeon Koutas, *Plânsul adamic*, Editura Doxologia, Iași, 2012, p. 12.

noi și nu în afara libertății noastre personale. Fără a ezita, reafirmăm ceea ce s-a statornicit de Sfinții Părinți, într-un Sinod ecumenic, cu privire la identificarea cauzei bolii: păcatul. Mulți arătăm rezerve în direcția acestei realități profunde, întrucât trăim într-o etapă a informatizării, a robotizării și a instrumentalizării actului vindecător⁴.

În fața acestei provocări, reprezentată pe de o parte, de singurătatea și sărăcia în fața suferinței și a bolii, iar pe de altă parte, de oferta clinicilor superdotate cu aparatură de ultimă generație, dar extrem de inaccesibile pentru omul de rând, se impune logica „*transformării medicinei dintr-o știință a reparării trupului, într-o veritabilă artă a tratamentului uman, care să reconstruiască omul adevărat; acela care posedă «techni» și «logos», estetica și adevărul, drept cele două coordonate ale vieții sale și pe Dumnezeu, ca origine și perspectivă*”⁵. Aceste stări și situații frecvente comportă abordări profunde, după cum este și alcătuită persoana umană, trup și suflet, cu obârșie, deodată, divină și umană.

Și boala și vindecarea comportă exact aceleași căi de analiză și de rezolvare. Interdisciplinaritatea în actul terapeutic nu mai este astăzi o noutate, ci poate constitui, mai curând, o regretabilă eroare, atunci când le opunem pe cele spirituale celor materiale, în loc să le asociem, în beneficiul omului aflat în suferință.

Viața sănătoasă este un dar divin, iar boala și consecințele ei, fructul amar al disocierii dihotomice trup-suflet, Dumnezeu-om, cer-pământ.

În Hristos Domnul se arată, în mod perceptibil, transfigurarea firii umane și comunicarea desăvârșită între dumnezeiesc și omenesc, în Ipostasul Său unic. Energiile divine necreate, transmise persoanei umane prin participarea în mod efectiv la viața în Hristos, prin Sfintele Taine, în Biserică, alimentează în noi nu doar credința în sănătate, ci ne împărtășesc, real, Harul și Darul sfânt al vindecării, întrucât Domnul este efectiv „*Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre*“, Care ne-a arătat că „*nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi*“ (Matei 9, 12)!

Dintr-o astfel de perspectivă a recuperării sănătății omenești cu ajutorul harului Duhului Sfânt, în anul 2012, în Biserica Ortodoxă Română s-au

4. Mitropolit Nicolae Hatzinikolaou, *Intruziunea tehnologiei. Diluarea medicinei. Starea de confuzie personală?*, în rev. „Tabor“, Cluj, VI, (2012), nr. 1, p. 49, studiu tradus de protos. dr. Teofan Mada.

5. *Ibidem*, p. 54.

inițiat, prin Hotărârea Sfântului Sinod⁶, programe spirituale, educaționale, liturgice și filantropice, în intenția îngrijirii bolnavilor și a participării lor la Taina Sfântului Maslu.

Aici intervine dimensiunea creștină a „medicamentului” esențial în actul vindecării de boli, și anume prezența persoanei umane, fratele, prietenul, creștinul. În el, în aproapele, ca și în cel bolnav, se „ascunde” tainic Hristos Însuși! „*Bolnav am fost și M-ați cercetat*” (Matei 25, 36).

De aceea, actul medical comportă atât aspectul pur științific, lucrarea medicului, dar și pe cel al științei vindecării de suferințele sufletului, păcatele. Dintru început, slujitorii lui Hristos sunt și ai semenilor, tocmai cu scopul vădit al dobândirii sănătății reale pentru suflet și pentru trup. „*Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui*” (Iacov 5, 14-15).

Taina Sfântului Maslu este percepută, așadar, ca o autentică modalitate de vindecare prin credință, dar și prin intervenția lăsată de Hristos Mântuitorul slujitorilor Săi, pentru sănătatea poporului Său.

Din această perspectivă, s-au inițiat, deodată, programe teologice privind înțelesurile Sfintei Taine pentru săvârșitor, dar și pentru primitor. După cum nu este suficientă pentru medicul absolvent practicarea actului medical fără laborator și rezidențiat, tot astfel nici preotul nu poate să lucreze cele sfinte fără o legătură tainică, în comuniune, cu Biserica, urmând atât înțelesurilor teologice, cât și formulelor concrete, așezate după o rânduială a cărei putere sacră se manifestă aidoma tratamentului aplicat de specialiști într-o clinică dotată cu tot ceea ce este necesar însănătoșirii omului. S-au organizat mai multe conferințe și simpozioane și s-au publicat mai multe cărți, albume, studii și articole, atât la Patriarhie, cât și la eparhii⁷.

6. Hotărârea Sfântului Sinod cu nr. 824/2011, prin care se aprobă inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel cu privire la declararea anului 2012 ca „Anul omagial al Sfântului Maslu și al îngrijirii bolnavilor”.

7. Cărți apărute în anul Sfântului Maslu: *Slujba Sfântului Maslu și rugăciuni pentru bolnavi*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2012; *Pastorația persoanelor dependente de alcool*, E.I.B.M.B.O.R., 2012; *Taina Sfântului Maslu. Îndrumător teologic, liturgic și pastoral*, Editura „Cuvântul Vieții” a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, București, 2012; *Faptele iubirii milostive. Lucrarea instituțiilor social-filantropice înființate și subordonate de Bi-*

La Facultățile de Teologie s-au organizat dezbateri științifice cu deschidere interdisciplinară, aprofundându-se astfel aspectele principale ale actului vindecător, prin oficierea Tainei Sfântului Maslu, pentru cei bolnavi.

Prin acestea s-a dorit a se evidenția atât aspectele teologice, liturgice, pastorale și misionar-filantropice privind îngrijirea bolnavilor, dar s-a avut în vedere, în special, conștientizarea a cât mai multor creștini asupra vocației de apropiere de semenii lor aflați în singurătate și în sărăcie, în boli grave, mai ales în această perioadă de acută criză morală și economică. Scopul final este însănătoșirea reală a corpului eclesial, bolnav ori de câte ori o singură persoană suferă în izolare, indiferență și părăsire de către semenii.

Iată de ce, și la Departamentul teologic (specializările Teologie-Didactică și Teologie-Asistență Socială), din cadrul Facultății de Istorie, Filosofie și Teologie a Universității „Dunărea de Jos“ din Galați, s-a organizat un reușit Simpozion internațional, menit a ne familiariza, pe cât mai mulți și îndeosebi pe tineri, cu „medicamentul“ uman al luptei pentru sănătatea semenului, prin care ne tămăduim și noi. Lucrările susținute s-au dorit a fi mai mult o analiză a „*implicațiilor eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*“⁸. Bine organizată de Arhiepiscopie și de Facultate, într-

serica Ortodoxă Română, Editura Basilica, București, 2012; Pr. David G. Bissias, *Sfântul Maslu, Taina vindecării*, Editura Doxologia, Iași, 2012; Dominique Beaufls, „*Credința ta te-a mântuit!*“ – o viziune ortodoxă asupra bolii și a morții, Editura Doxologia, Iași, 2012; Pr. Stanley Harakas, *Despre viață și mântuire. Tâlcuiri la lecturile biblice din Slujba Sfântului Maslu*, Editura Basilica, București, 2012; Nenard G. Miloșevici, *Dumnezeiasca Liturgie – centrul cultului ortodox. Legătura indisolubilă a Sfintelor Taine cu Dumnezeiasca Euharistie*, Editura Deisis, Sibiu, 2012; Paul Meyendorff, *Taina Sfântului Maslu*, Editura Reîntregirea, Cluj, 2012; PS Emilian Lovișteanul, *Povățuire și rugăciuni pentru vindecarea omului*, Editura „Sf. Antim Ivireanul“, Rm.-Vâlcea, 2012; *Sfinții Tămăduitori și Doctori fără de Arginți*. Editura Diecezană a Episcopiei Caransebeșului, 2012; *Cuvinte de folos și rugăciuni pentru bolnavi*, Editura Eparhiei Italiei, 2012. La acestea se adaugă și publicațiile, la temă, apărute în Editura Arhiepiscopiei Dunării de Jos, în anul 2012: *Taina Sfântului Maslu; Carte de rugăciuni pentru bolnavi; Biserică. Misiune. Slujire. 12* – cu mai multe capitole pe tema „Taina Sfântului Maslu“; *Teologie și educație la Dunărea de Jos*, fascicula 11; Monahul Moise Aghioritul, *Suferința spre sfințenie. Ucenicie la școala suferinței care apare în viața noastră* (traducere din limba greacă de pr. dr. Iulian Eni); periodicul eparhial „Călăuză ortodoxă“, nr. 278-285/2012 – cu câteva zeci de articole, pe aceeași temă.

8. Vezi și volumul *Taina Sfântului Maslu, Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale. Simpozion Național de Teologie Liturgică, Arad, 27-29 martie 2012*, Editura Universității „Aurel Vlaicu“, Arad, 2012.

nirea s-a structurat pe următoarele secțiuni: I. Sistematică; II. Liturgică; III. Interdisciplinară.

Reținem din prezentul volum unele sugestii menite a ne invita la o mai profundă abordare a lucrării sacre vindecătoare, uneori percepută mai mult în mod vizual și oarecum restrictiv, căci „*slujba Sfântului Maslu este chipul în care Biserica operează o transformare din stricăciunea vieții (boala și moartea) din această lume în viața veșnică*“⁹.

Interesante sunt contribuțiile conf. dr. Cristinel Ioja, pr. dr. Iulian Eni și pr. lect. dr. Sorin Marinescu și ale celorlalți propunători. Clarificările liturgice, pe temeiul dreptei credințe și al îndelungatei experiențe a Bisericii, au darul de a contribui la uniformizarea actului sfânt, același pentru toți, în tot locul, prin iubirea Aceluiași Părinte compătitor și dăruitor de sănătate¹⁰. Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula abordează, cu claritate și în spirit critic, unele deviații de la normă și propune revenirea la autenticul act al dumnezeieștii lucrări. Interesante aspecte privind perspectiva împreună-slujirii preoților la săvârșirea Sfântului Maslu, dimensiunea publică, particulară și eclesială a acestei Sfinte Taine, analize din punct de vedere istoric, practici ale săvârșirii de-a lungul timpului, ori edițiile românești ale Molitfelnicului ne arată: pr. prof. dr. Viorel Sava, pr. conf. dr. Dumitru A. Vanca, pr. lect. dr. Lucian Farcașiu, pr. conf. dr. Ionel Ene, pr. lect. dr. Adrian Ignat, pr. lect. dr. Emil Cioară, pr. lect. dr. Lucian Petroaia.

Edificatoare sunt însă și studiile din secțiunea interdisciplinară, tocmai prin lărgirea sferei de percepție a actului vindecător prin cultură, prin cunoaștere, dar și prin viața spirituală. Renumitul cercetător de la Atena, prof. dr. Florin Marinescu evidențiază raporturile frățești și creștinești dintre grecii de la Galați și Brăila și o societate pentru educație grecească din Elada. Cercetătorul sociolog creștin dr. Mirel Bănică ne provoacă la o abordare logică a efectelor Tainei Sfântului Maslu și pentru societatea noastră bolnavă! Pr. lect. dr. Vasile Crețu ne propune remedii duhovnicești la frecvența suferință a depresiei! Arhim. lect. dr. Teofan Mada ne invită la „consumul“ poeziei liturgice, pe fond de rugăciune, pentru însănătoșirea inimii și a minții, în actul terapeutic complet și complex. Pr. lect. dr. Ion

9. Pr. David G. Bissias, *op. cit.* (supracopertă).

10. În acest sens, s-a publicat o nouă ediție a Slujbei Sfântului Maslu și a rugăciunilor pentru bolnavi, în format adecvat slujbei cu mai mulți preoți. Vezi *Slujba Sfântului Maslu și rugăciuni pentru bolnavi*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2012.

Banari ne familiarizează cu un aspect mai aparte în purtarea împreună a „crucii“ bolnavilor aflați în stadiul terminal, prin terapia paliativă¹¹.

Sperăm ca și acest nou volum, editat de cadrele didactice din cadrul Departamentului nostru de Teologie de la Galați și de colegii lor de la alte facultăți din țară și străinătate, să se înscrie în logica conștientizării valorii sacre a sănătății, ca dar de la Dumnezeu. Nu putem ascunde îngrijorarea față de degradarea sănătății omului modern, prin aventurarea în decăderea bolnăvicioasă a păcatului și indiferența față de sine și de semenii, într-o viziune și viețuire secularizate. Acest volum este și o „agendă medicală“ științifică, teologică, liturgică și sociologică, misionară și filantropică. Din acest ultim unghi de vedere îl percepem și pe un teolog lutheran, dr. Reinhold Gestrich din Germania, apropiind istoria lucrării diaconice, sociale, din Biserica sa, de înțelesurile profunde ale filantropiei patristice, păstrate cu fidelitate de Ortodoxie!

Acest ultim aspect se evidențiază și la noi, la Dunărea de Jos, în transpunerea învățaturii despre semnificația sacră a vindecării în actul pur iubitor, concret, în situații dificile din satele sărace, din casele suferinței în care viețuiesc tineri, vârstnici ori nevoiași din Arhiepiscopie. Cele peste 700 de oficeri de Sfinte Masluri, în anul 2012, în spitale și aziluri, aceste locuri ale suferinței maxime, sunt o smerită pricină de a mulțumi Domnului, preoților și credincioșilor înrolați în „cruciada însănătoșirii“, din iubire față de aproapele¹².

Preoți, medici și creștini, într-o autentică familie bisericească și umană, ne arată iubirea milostivă a lui Dumnezeu, prin puțină jertfire de sine, prin care primim „medicamentele“, pentru vindecarea integrală, sufletească și trupească.

Mulțumim autorilor studiilor și articolelor din prezenta carte, ca și editorilor, și dorim bucuria lecturii pentru toți cei ce doresc și pot iubi învățătura dreaptă și sfântă, pentru a o transfera în acte de vindecare, personală și comunitară.

† Casian,
Arhiepiscopul Dunării de Jos

11. Vezi Adriana Căruntu, *Îngrijirea paliativă. Importanța consilierii furnizorilor de servicii medicale paliative*, Editura „Cuvântul vieții“, București, 2012.

12. Vezi pr. Gabriel Molocea, *Darul vindecării prin Sfântul Maslu și cuvânt*, în „Ziarul Lumina“, nr. 265 (2371) VIII, joi, 15 noiembrie 2012, p. 2.